

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Qvi ... Illas Omnes Complectitvr Historias, Qvæ Post Secvndam Sex
Tomorvm Editionem ...

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1586

VD16 ZV 1269

XXIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77432)

ius, quā nec expertis necesse est dicere, nec inexpertis vllis verbis exprimere quif. quam potest? Non pater, non mater, non domus, non ager, non cibus, aut vestis, non denique terrenum aliquid aut corporale: sed planē his omnibus delectabili. us, super hæc omnia dulcius atque iucundius est. Cui verò sic specialiter totus Eu. angelicæ lectionis excursus assignari potest, quemadmodum patri & magistro no. stro beato Benedicto?

Hic a pueritia mundum cum flore reliquit, & currentem Christum cursu rapi. distimo secutus est: nec destitit, donè consequeretur. Quis inter iudicantes subli. mius iudicabit? Quis ita centuplum in hac vita percepit? Quis vitam æternam glo. riosius possidebit? Eius igitur intercessione suæ gratiæ largitatem ad præsentis vi. tæ consolationem, & æternæ possessionem, nobis administrare dignetur, qui venit vt vitam habeamus, & vt abundantius habeamus, Iesus Christus Dominus noster, qui est benedictus in secula, Amen.

S. Benedi. ctus à pue. ro est Chri. stum secu. tus.

BEATI PETRI DAMIANI EPISCOPI OSTIENSIS SERMO IN COENA DOMINI, VT HABETUR OCTAUIO TOMO ALOSII.

betur octaui Tomo Alo. s. ij.

HODIE, fratres charissimi, dum cenæ Dominicæ solennia 24. Martij celebramus, plurima virtutum caelestium sacramenta recolimus. Hodie nanque Saluator noster, qui caput est Angelorum, dum suis discipulis vestigia terret, veræ nobis humilitatis exemplum manifestè proposuit: vt quod impendit Dominus famulis, serui non dedignentur exhibere cō. feruis: & puluis non deneget pulueri, quod sibi congruere tantæ visum est maiestati. Vbi cum Petrus obsequiū suscipere tanti Præceptoris abnueret, & ille minas repulsiōnis,

instigati periret, intentaret, tremefactus tandem, & insistētis imperio protinus acquiescens, ait: Domine, non tantum pedes meos, sed & manus, & caput. In quibus vtiquè verbis beatus Apostolus opera nostra, simul & cogitationes, vt à Domino purificentur atque mudentur, indigere signauit. Siquidem manibus operamur, cognitiones autem ex mente, quæ caput est interioris hominis, proferuntur. Vera ergo ac perfecta purgatio est, cum Deus omnipotens non solum opera nostra munda & immaculata custodit, sed etiā prauas cogitationes à cordibus nostris sancti Spiritus infusione repellit. Hodie Saluator terreni panis ac vini speciem in sui corporis & sanguinis sacramenta conuertit, suisque discipulis vitalis alimonie panem ministravit. Cibus enim ille veritus, quæ primus homo, intumescere superbia & gula pruriente, percepit, per vniuersa eius viscera vitiorum omnium ac mortalis corruptionis venena diffudit. Cōtra hoc igitur letale virus antidotū à Christia. no populo sumitur, per quod spiritualis morbi pestilentia salubriter euomatur. Huius noui sacramēta virtute fermētū ilicō condēnatæ verustatis expellimus, vt de seruitute ad libertatem spiritus, & ad noua regenerationis azyma transeamus.

Iohan. 19.

Est igitur tripla & veraciter Christi corpus in hostia, & sanguis in calice.

Hodie sacrum charisma conficitur, per quod in nobis omnium caelestium charismatum sanctificatio designatur. Hoc videlicet illud esse sacrosanctum chrisma cognoscitur, quod non modo Sacerdotes, Reges, atque Prophetas vnxit in veteri testamento, sed etiam sanctos Apostolos, Martyres, & Confessores sanctificauit in nouo. Hodie etiam nos oleo diuinæ virtutis inungimur, vt in spiritualis palæstræ certamine colluctantes, de subactis atque conuictis hostibus triumphemus.

Chrisma sacrosanctum quid designet.

De quo nimirum oleo Propheta dicit: Computrescit iugum à facie olei. Nam cum per hoc diuini chrismae sacramentum libertatis nobis spiritus redditur, seruitutis antiquæ iugum in putredinem necesse est redigatur. Hoc mysterium chrismae Propheta Dauid indubitanter agnouit, cum vultus nostros in oleo exhalandos esse cantauit. Enimvero cum mundi crimina Deus diluio quondam expiaret effuso, futuri muneris columba similitudinem prætulit, cum oliuæ ramo pacem terris redditam nunciauit. Ait enim scriptura: Expectatis autem vltra septem diebus alijs, rursum dimisit Noë columbam ex arca. At illa venit ad eum ad vesperam portans ramum oliuæ virentibus folijs in ore suo. In remissione ac reuersione

Esa. 10.

Psal. 103.

Gen. 7. &

Septē dona Spiritus sancti. columbe septenarius numerus ponitur, quia septem esse proculdubio sancti Spiritus dona noscuntur. Vespertina verò hora ad arcam columba reuertitur, quia Spiritus sanctus, qui in mundi principio ferebatur super aquas, iam vesperscente seculo sanctam repleuit Ecclesiam.

Leuit. 8. Ad hoc etiam diuini chrismae pertinet sacramentum, quod omnipotens Deus Moyli famulo suo mandatum dedit, vt Aaron fratrem suum aqua prius ablueret, deinde per infusionem huius vnguenti constitueret sacerdotem. Aaron, inquit, & filios eius vnges, sanctificabisque eos, vt sacerdotio fungantur mihi. Filii quoque Israël dices: Hoc oleum vnditionis sanctum erit in generationes vestras.

Nō debet quis ante baptismū sacro chrismate ungi aut consecrari. Porro autem sicut iam abluto per diluuiū mundo, cum oliuæ ramo ad arcam columba reuertitur: sic etiam Aaron aqua prius ablutus est, deinde chrismate perunctus, vt ad sacerdotium promoueretur. Sic etiam nunc quilibet ad regenerationis chrismae mysterio cōsignetur. Illud præterea oleum, quod & tabernaculum feceris, & cuncta eius vtenilia consecrauit, hoc diuini chrismae sacramentum perspicue figurauit. Ait enim Dominus Moyli: Tolles oleum de oliuetis, menturata Hin, faciesque vnditionis oleum sanctum, vnguētum compositum opere vnguentarii, & vnges ex eo tabernaculum testimonij, & arcam testamenti, mensamque, & candelabrum & vtenilia eius, altaria thimiamatis, & holocaustij, & vniuersam suppellectilem, quæ ad cultum eorum pertinet, sanctificabisque omnia, & erunt sancta sanctorum: qui tetigerit ea, sanctificabitur. Myticum itaque chrisma, quod tunc consecrabat tabernaculum in deserto, nunc Ecclesiam in nouo sanctificat testamento. Quod etiam sacramentum tunc vberius, & copiosius videtur impletum, cum Redemptor noster de Iordani vndis baptizatus exiit, & apertis caelis protinus in eum Spiritus sanctus in columbæ specie manifesta visione descendit, moxque vox Patris intonans ait: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit: hunc esse perspicue comprobans, cui Dauid olim eodem Spiritu edoctus aiebat: Vnxit te Dominus Deus tuus oleo latitiæ præ consortibus tuis. Ex illo sanè tunc Spiritu, qui nostrum quoque chrisma nunc consecrat, tantam virtutem aquarum omnium natura concepit, vt in quibuscunque fluentibus sub professione deificæ Trinitatis abluendus immergatur, plenum atque perfectum nouæ regenerationis mysterium diuinitus impleatur.

Exod. 30. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Myticum chrisma Ecclesiam significat. Porro autem sicut iam abluto per diluuiū mundo, cum oliuæ ramo ad arcam columba reuertitur: sic etiam Aaron aqua prius ablutus est, deinde chrismate perunctus, vt ad sacerdotium promoueretur. Sic etiam nunc quilibet ad regenerationis chrismae mysterio cōsignetur. Illud præterea oleum, quod & tabernaculum feceris, & cuncta eius vtenilia consecrauit, hoc diuini chrismae sacramentum perspicue figurauit. Ait enim Dominus Moyli: Tolles oleum de oliuetis, menturata Hin, faciesque vnditionis oleum sanctum, vnguētum compositum opere vnguentarii, & vnges ex eo tabernaculum testimonij, & arcam testamenti, mensamque, & candelabrum & vtenilia eius, altaria thimiamatis, & holocaustij, & vniuersam suppellectilem, quæ ad cultum eorum pertinet, sanctificabisque omnia, & erunt sancta sanctorum: qui tetigerit ea, sanctificabitur. Myticum itaque chrisma, quod tunc consecrabat tabernaculum in deserto, nunc Ecclesiam in nouo sanctificat testamento. Quod etiam sacramentum tunc vberius, & copiosius videtur impletum, cum Redemptor noster de Iordani vndis baptizatus exiit, & apertis caelis protinus in eum Spiritus sanctus in columbæ specie manifesta visione descendit, moxque vox Patris intonans ait: Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi complacuit: hunc esse perspicue comprobans, cui Dauid olim eodem Spiritu edoctus aiebat: Vnxit te Dominus Deus tuus oleo latitiæ præ consortibus tuis. Ex illo sanè tunc Spiritu, qui nostrum quoque chrisma nunc consecrat, tantam virtutem aquarum omnium natura concepit, vt in quibuscunque fluentibus sub professione deificæ Trinitatis abluendus immergatur, plenum atque perfectum nouæ regenerationis mysterium diuinitus impleatur.

Matth. 3. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Psal. 44. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Exod. 27. Num. 8. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Vna est catholica & vniuersalis Ecclesia Cant. 6. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Esa. 4. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

I. Cor. 3. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Num. 11. Hoc nostrum chrisma illud etiam oleum typicè designabat, quo Dominus in tabernaculo septem lucernas impleri, ac iugiter ardere præcepit: Præcipe, inquit, filiis Israël, vt afferant tibi oleum de oliuis purissimum, ac lucidum, ad concinnandas lucernas iugiter extra velum testimonij in tabernaculo fœderis, ponetque eas Aaron à vespere vsque in manè coram Domino, cultu ritumque perpetuo in generationibus vestris super candelabrum purissimum ponetur semper in conspectu Domini. Quid autem per septem lucernas in tabernaculo, nisi septem significantur Ecclesiæ in vno populo Christiano? In quibus nimirum oleum iubetur indefinenter ardere, quia in ijs sincera charitas, quæ per Spiritum sanctum datur, gemini debet amoris igne feruescere, & claris atque conspicuis semper operibus coruscare. Sed cum vna sit proculdubio catholica & vniuersalis Ecclesia, sicut per Salomonem dicitur: Vna est columba mea, vna genitricis suæ: quid est, quod in sacris eloquijs septem esse referuntur Ecclesiæ, nisi quia vna est per vnitatem fidei, septiformis est per totidem dona Spiritus sancti? Hæ sunt enim septem mulieres, quæ iuxta Prophetæ vaticinium, accepere virum vnum. Vir autem Ecclesiæ, Christus. Hoc planè sancti Spiritus oleo cuncta sacrarum scripturarum pabula conduntur, vt animarum nostrarum viscera saginētur. Hoc oleum vitalibus epulis eloquij celestis infusum sapit in faucibus animæ, cuius & stomachū recreat, & gustum percipientis obdulcat. Nam scriptum est: Litera occidit, Spiritus autem viuificat. Vnde sciendum est, quia omnes sacrarum voluminum pagine sancti Spiritus oleo sunt conditæ. Quamobrè & in libro Numerorum legitur: Quia circuibat populus, & colligens manna, frangebatur mola, siue terebatur in mortario, coquens in olla, & faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati.

Manna quid designarit. Porro autem quasi per multa in cancellario Domini dolia transitū habuimus, vt ad solum oleatum, velut olei vasculum, peruenire possemus. Manna denique, quo plebs viuerebat Israëlita, sacrum designabat eloquium, quo nutritur & vegetatur.

SURIUS

q. bar.
vener.
RVIII
5

tatur religio Christiana. Quod utique veraciter oleatum est, quia mystica sancti Spiritus est unctio conserpsum. Notandum verò, quia idem manna, quod in libro Numerorum dicitur oleatum, in Exodo legitur non olei, sed mellis potius habuisse saporem. Gustus, inquit, eius erat quasi similis cum melle. Quidnam est, quòd Angelicus ille cibus prius dicitur mellis exhibuisse dulcedinem, & postmodum non mellis, sed olei præbuisse suavitatem, nisi quòd Redemptor noster sacramentum omnium author & còditor scripturarum, quem videlicet illud manna principaliter figurabat, & antepassionem velut mel dulcedinem exhibuit miraculorum, & post Ascensionem suam, tanquam oleum, in discipulos suos effudit Spiritum sanctum? Nam quasi mellis videtur propinasse dulcedinem, dum signis atque virtutibus coruscavit: olei verò tunc suavitatem dedisse, cum in Apostolos suos sancti Spiritus paracliti dona diffudit. Quem videlicet ordinem Moyses congrue tenuit, cum in Deuteronomio de petra, quæ & nihilominus manna erat, typice decantavit: Ut sugeret, inquit, mel, de petra, & oleum de firma petra. De hoc mystice unctio oleo sponsa ad sponsum dicit in Canticis: Unguentum effusum nomen tuum. Unguentum quidem effusum sponsi nomen asseritur, quia sicut à Chrismate Christus, ita consequenter à Christo dicitur Christianus.

Exod. 16.

Act. 1. & 2.

Deut. 32.

Cant. 1.

Quia igitur, dilectissimi, per gratiam Saluatoris nostri iam huius Chrismatis percepimus sacramentum, quia tam regie dignitatis expressum præferimus in fronte signaculum, studeamus ita nobiliter viuere, ut conuersatio nostra tam diuinis, tam que magnificis mysterijs valeat concordare. Nos enim sumus, quibus per primum Apostolorum dicitur: Vos genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut virtutem annuncietis eius, qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. Et certe satis ignobile est sub vitiorum carnalium viuere seruitute, qui, Deo nos adoptante, regij obtinemus generis dignitatem. Nihil turpe est, ut terrenæ simus concupiscentiæ dediti, qui & Dei vocamur filij, & ad obtinendam cælestem hereditatem per Christi gratiam meremur adscribi. Planè quia Crucifixi præceptoris nos constat esse discipulos, dignum est ut etiam nosmetipsos huic nequam seculo præbeamus extinctos. A portanda igitur Cruce post Magistrum nostrum & Dominum nulla nos negocij temporalis cura præpediat, nullus amor terrenæ substantiæ vel illecebræ carnalis auertat. Dirigamus fidei ac deuotionis nostræ oculos perstratam iam, nobisque propositam viam Crucis, ut per eam inoffensis gressibus incedentes, ad eum mereamur attingere, qui author est & promouator ad gloriam resurrectionis, cum Deo Patre & Spiritu sancto viuens & regnans in secula seculorum, Amen.

i. Pet. 2.

Omnes vè

ri Christia

ni regie

sunt digni

tatis.

IN LAUDEM VENERABILIS SACRAMENTI

EUCHARISTIAE SERMO BEATI IOHANNIS DAMAS-

sceni. Habetur libro quarto cap. quartodécimo de Orthodoxa fide,

Iacobo Billio Abbate interprete.

BONVS ille, atque vndequaquè bonus, immò bonitate Martij 24.
omni sublimior Deus, qui que totus bonitas est, pro eximijs Dei boni-
bonitatis suæ opibus bonum solum esse, hoc est naturam tas Anglo-
suam, qua nulla res frueretur, minimè passus est: verum & rum atque
eam ob causam primùm intellectuales illas & cælestes vir. hominum
tutes, ac deinde mundum hunc visibilem & in sensum ca. procrean-
dent, atque ita demùm ex intellectualem & sub sensum cadentem. dori causa
te hominem procreauit. Ac res quidem omnes ab eo condita: fuit.
essentia ratione, bonitatis ipsius participes sunt. Ipse enim rebus omnibus esse est, quandoquidem in ipso omnia sunt: non eo tantum nomine, quòd ipse ea ex nihilo in ortum protulit, verum ob id etiam, quod ipse vis ac facultas res se conditas tuetur atque conseruat. Vberius autem animantia. Nā Rom. 11.
& quatenus sunt, & quatenus vita prædita sunt, bonū ipsis impertitur. At verò ea, quæ ratione vtuntur, tum ob ea, quæ ante diximus, tum ob rationem etiam boni participatione copiosius adhuc fruuntur. Arctiori etenim quodammodo necessitudine cum eo coniuncta sunt: tametsi alioqui ille incomparabili magnitudine omnia superet. Et verò homo, ut potè ita conditus, ut & ratione vteretur, & arbitrij liber.

Homo a bi

trij libera

te donatur.

libertate prae datus esset, hanc potestatem acceperat, ut per suam voluntatem animi
que inductionem sine vlla intermissione Deo coniungeretur, si quidem in bono,
hoc est in Creatoris obedientia, persistisset.

Heb. 2.

Quoniam autem Creatoris sui praeceptum violavit, ac sub morte & corruptio-
ne cecidit, idecirco generis nostri parens & effector ob viscera misericordiae suae no-
bis adequatus est, per omnia videlicet, excepto peccato, homo effectus, nostraeque
naturae unitus. Nam quia ipsius imaginem ac spiritum, quem nobis tribuerat, minime
seruauimus, ipse pauperis & imbecillae naturae nostrae particeps factus est: quod nos
lustraret, atque in incorruptionem vindicaret, diuinitatisque suae rursus participes
redderet. Oporrebat porro non primitias tantum nostrae naturae, sed & quemlibet
hominem in participationem summi illius boni venire, ac denuo nasci, nouoque
alimento ac natiuitati consentaneo vesci, sicque ad plenam ac perfectam mensu-
ram peruenire. Ac proinde Christus per natiuitatem suam, hoc est, incarnationem
& baptismum, ac passionem & resurrectionem, naturam nostram a primi parentis
peccato & morte ac corruptione liberauit, resurrectionemque auspiciatus est, ac
seipsum viam & normam atque exemplar constituit, ut nos quoque ipsius veligis
harentes, quod ipse naturam est, hoc adoptionis beneficio sumus, filij nimirum & ha-
redes Dei, ipsiusque cohaeredes. Nobis itaque secundum, ut iam dixi, ortum dedit
ut quemadmodum ex Adamo progeniti, similitudinem ipsius contraximus, ac ma-
ledictionem & corruptionem hereditate consecuti sumus: ad eundem quoque
modum ex ipso progeniti, similes ei efficiamur, atque immortalitatis & benedi-
ctionis, ipsiusque gloriae hereditatem percipiamus. Quoniam autem spiritualis hic
Adamus est, par scilicet erat, ut natiuitas quoque spiritualis, atque item cibus esset.

Dei boni-
tas per ho-
minem Chri-
stum Dei
filium, nos
restaura-
uit.

Rom. 8.
Ut secun-
dam nati-
uitate no-
bis dedit
Christi
& cibum
hunc con-
gruentem.

I. Iohan. 6.
Iohan. 3.

natiuitas quidem nobis per aquam & Spiritum, hoc est per sanctum Baptismum,
data est: cibus autem panis ipse vitae, hoc est Dominus noster Iesus Christus, qui de
caelo descendit. Nam cum voluntariam mortem nostrae causa suscepimus, ea
nocte, qua seipsum tradebat, Testamentum nouum sanctis suis discipulis & Apo-
stolis, ac per eos omnibus qui in eum credunt instituit. Itaque in sancta & illustria
Sion coenaculo, cum vetus pascha cum discipulis suis edisset, ac vetus Testamentum
expleuisset, discipulorum pedes lauit, per id videlicet sanctum Baptismum designans.

Iohan. 13.

Matth. 26.

Ac cum fractum panem porrexit eis, dicens, Accipite & manducate, hoc est corpus
meum, quod pro vobis frangitur in remissionem peccatorum. Consimilique mo-
do acceptum calicem, ex vino & aqua constantem, imperitui eis, dicens: Bibite ex
hoc omnes. Hic est sanguis meus noui Testamenti, qui pro vobis effunditur in remis-
sionem peccatorum: hoc facite in meam commemorationem. Quotiescunq; enim
manducabitis panem hunc, & calicem hunc bibetis, mortem filij hominis annun-
ciabitis, resurrectionemque ipsius confitebimini, donec veniat.

Heb. 4.
Psal. 124.
Gen. 1.
Psal. 32.
Ab alijs
Christi mi-
raculis Eu-
charistiae
fidem ad-
struit.

Quamobrem si sermo Dei viuus est & efficax, ac Dominus omnia quaecunq;
voluit fecit: si dixit, Fiat lux, & facta est, Fiat firmamentum, & factum est: si verbo
Domini caeli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum: si caelum & ter-
ra, aqua item & ignis & aer, & omne eorum ornamentum, Domini verbo comple-
tum & absolutum est, atque hoc etiam nobilissimum animal, quod homo nuncu-
patur: si ipsemet Deus Verbum, posteaquam ita voluntas ipsius tulit, homo factus
est, atque ex puris & immaculatis sanctae ac semper Virginis sanguinibus carnem
sibi ipsi sine semine condidit, quid tandem afferri potest, quin ex panis corporis suam,
ex vino & aqua sanguinem suum, efficere queat? Dixit antiquitus, Producat terra
herbam virentem: atque ea etiam nunc orto imbre fetus suos producit, diuino
praecepto impulsam ac roboratam. Dixit Deus, Hoc est corpus meum, & hic sanguis
meus, &, Hoc facite in meam commemorationem: atque omnipotenti ipsius prae-
cepto, donec ipse veniat, hoc efficitur: (His enim verbis vis inumbrans
pluuia huic nouae segeti per consecrationem existit sancti Spiritus vis inumbrans.
Quemadmodum enim quicquid Deus fecit, id sancti Spiritus opera fecit: eodem
modo nunc quoque Spiritus operatio, ea quae naturam superant, efficit, quae nisi
sola fide capi atque intelligi nequeunt. Quo tandem modo mihi fieri istud? aiebat
sancta Virgo: quoniam virum non cognosco. Respondet Archangelus Gabriel:
Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Tu quoque
nunc

Luc. 1.

SURIUS

q. ber-
nolien-
RVIII
5

DE VENERABILI SACRAMENTO EVCHARISTIAE. 101

nunc quæris quomodo panis corpus Christi, & vinum cum aqua coniunctum sanguis Christi fiat? Tibi item respondeo: Spiritus sanctus superuenit, eaque efficit, quæ orationis facultatem ac mentis intelligentiam excedunt. Panis porrò & vinum ob eam causam adhibentur, quia Deo nota & explorata est humana imbecillitas, quippè quæ ut plurimum ea quæ vsu & consuetudine minimè trita sunt, grauius ferat, & auersetur. Quo fit, ut ille, pro ea, qua uti solet, erga nos indulgentia, per ea quæ naturæ vsitata ac familiaria sunt, ea quæ naturam superant, efficiat. Et quemadmodum ipse, quoniam in hominum more positum est, ut aqua lauentur, & oleo unquantur, idcirco in Baptismo gratiam Spiritus cum oleo & aqua copulauit, fecitque illud lauacrum regenerationis: eodem modò quoniam ita fert hominum vsus atque consuetudo, ut panem edant, vinumque & aquam bibant, idcirco diuinitatem suam cum ipsis coniunxit, eaque corpus & sanguinem suum fecit, ut per vsitata naturæque consentanea, ad ea, quæ supra naturam sunt, assurgamus. Sanè corpus diuinitati verè vnitum est illud corpus, quod ex sancta Virgine ortum est: non quòd assumptum illud corpus è cælo descenderit: sed quia panis ipse ac vinum in corpus & sanguinem Dei immutantur. Quòd si, quo pacto id fiat, requiris, fat tibi sit audire, quòd per sanctum Spiritum id fiat, quemadmodum & ex sancta Dei matre per Spiritum sanctum Dominus sibi ipsi & in seipso carnem cõdidit. Nec quicquam amplius nobis perspectum & exploratum est, quàm quòd verbum Dei verum est & efficax, atque omnipotens: nam modus eiusmodi est, ut nulla ratione indagari queat. Quin ne hoc quoque alienum fuerit dicere, quòd quemadmodum naturaliter panis per cibum & vinum, & aqua per potum, in comedentis ac bibentis corpus & sanguinem immutantur, corpusque alterum fiunt, atque à priori ipsius corpore diuersum: sic propositionis panis ac vinum & aqua per sancti Spiritus inuocationem & aduētum mirabili modo in Christi corpus & sanguinem vertuntur, nec sunt duo, sed vnum & idem. Quocirca ijs, qui sacramentum istud per fidem dignè percipiunt, in peccatorum remissionem & vitam æternam, animique & corporis præsidium cedit: ijs contra, qui perfidè indigneque suscipiunt, in pœnam ac supplicium: haud secus videlicet, ac Domini mors credentibus quidem vita & in corruptio extitit ad sempiternam beatitudinis oblectationem, incredulis autè, Domini que carnificibus, in pœnam ac cruciatum sempiternum.

Nec verò panis & vinum corporis Christi figura sunt, (abstinent enim hoc) verum ipsummet Domini corpus diuinitate affectum: quippè cum Dominus ipse dixerit. Hoc est, non corporis signum, sed corpus, nec sanguis signum, sed sanguis. Et prius adhuc, ad Iudæos sermonem habens, Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, nõ habebitis vitam in vobis. Caro enim mea verus est cibus, & sanguis meus verus est potus. Ac rursus, Qui manducat me, viuet. Ac proinde summo cum metu & pura conscientia, fideque haudquaquam dubia accedamus: ac profectò sic nobis fiet, quæ iam modum firmè ac constanter credimus. Ipsum porrò omni puritate colamus, hoc est, & spiritali, & corporea: siquidem duplex ipse est. Ardenti cupiditate ad eum adeamus, manibusque in crucis formam compositis crucifixi corpus suscipiamus, atque & oculis, & labijs, & frontibus impositis, diuini carbonis participes efficiamur, ut ignis desiderij in nobis insit, assumpta ea, quæ ex carbone oritur, inflammatione, peccata nostra exurat, ac pectora nostra collustrat: demusque operam, ut per diuini ignis perceptionem inardescamus, Diique efficiamur. Vidit quippè carbonem Esaias. Carbo porrò non simplex lignum est, sed igni vnitum. Sic panis quoque communionis, non simplex panis est, sed diuinitati vnitus. Corpus autem, quod diuinitati vnitum est, non vna natura est: sed vna quidem corporis, altera autem diuinitatis cum ipso coniuncta. Quo fit, ut vtrunque, non vna natura sit, sed duæ. Abrahamum ex alienigenarum strage redeuntem ille summi Dei sacerdos Melchisedech pane ac vino excepit. Mensa illa mysticam hanc adumbrabat, quemadmodum & sacerdos ille veri Pontificis Christi figuram & imaginem præ se ferebat. Tu enim, inquit, es sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech. Panem hunc panes propositionis adumbrabant. Hoc videlicet illud est purum & incruentum sacrificium quod Dominus à solis ortu vsque ad occasum oblatum iri per prophetam prædixit. Corpus ac sanguis Christi est, ad animæ & corporis nostri incolumitatem tendens, quòd nec consumitur, nec corrumpitur, nec in secessum abit (auertat hoc Deus) verum ad nostram

Cur panis & vinum in Euchari- stia adhibe- antur.

Cur in bap- tismo sa- crum oleū adhibea- tur.

Quid ref- pondendū quærenti- bus, quo pa- cto corpus christi fiat in Eucha- ristia.

Sancti spi- ritus ope- ratione, sa- cramentū Euchari- stie confi- citur. 1. Cor. 11.

In eos qui tyrum sibi fingunt in Euchari- stia. Matth. 26. Iohan. 6.

Quo pacto suscipienda Euchari- stia.

Esa. 6. Panem cõ- munionis corpus Do- minicum in- tellige, quod panis dici- tur figurā & speciem. Gen. 4. Psal. 109. Leuit. 24. Mal. 1.

nostram substantiam & conseruationem tendit, atque omne incommo- dum pro- pulsat, eamque vim habet, vt spurcitiem omnem abstergat. Si adulterium aurum nanciscatur, per explorantem inflammationem purgat, nē in futurum cum mun- do condemnemur. Omnes enim morbos, immissasque calamitates purgat: quem- admodum ait Apostolus, Si enim nos ipsos diiudicemus, non vtiq̄ iudicare- mur. Cū iudicamur autem à Domino, corripimur, vt non cum hoc mundo di- nemur. Atque hoc est quod ait, Itaque qui percipit corpus & sanguinem Domi- ni, ipsiusque spiritu vnimur, ac Christi corpus efficitur. Panis hic delibatio est fu- turi panis, qui supersubstantialis est. Siquidem supersubstantiale, vel futurum sig- nificat, hoc est panem futuri seculi, vel eum qui ad tuendam substantiam nostram adhibetur. Quamobrem siue hoc, siue illo modo accipiat, corpus Domini apte dicitur. Viuificus etenim spiritus est caro Domini: quandoquidem ex viuifico spi- ritu concepta est. Quod enim ex spiritu natum est, spiritus est. Quæ tamen non eò à me commemorantur, vt corporis naturam submoueam, ac de medio tollam, ve- rum vt illud viuificum esse ac diuinum ostendam.

1. Cor. 11.

Super-
sub-
stantiale
quid signi-
ficet.

Iohan. 3.

Basil. in Li-
turg.
Panis ante
consecrati-
onem dicitur,
post ve-
rò corpus
Domini.
1. Cor. 10.

Hæreticis
nec danda
Euchari-
stia nec ab
ipsis sume-
da.
Matth. 7.

1. Cor. 10.

Quod si nonnulli panem ac vinum corporis ac sanguinis Domini figuram esse dixerunt, quemadmodum ille diuinitus afflatus Basilius, non hoc post conse- crationem dixerunt, sed antequam oblatio ea consecraretur, hoc vocabulum vsurparunt. Participatio autem etiam hoc sacramentum dicitur: quia per illud diuinitatis lesu participes efficitur. Communio itē optimo iure appellatur: quia per illud cum Christo commercium habemus, ac carnem ipsius & diuinita- tem percipimus, atque ad eò nos inter nos communicamus atque copulamur. Quoniam enim ex vno pane participamus, omnes vnum Christi corpus, & vnus sanguis, & aliorum membra efficitur, Christi que concorporei existimus. Cæ- terum illud pro viribus caueamus, nē sacramentū hoc vel ab hæreticis accipiamus, vel illis demus. (Nolite enim sanctū dare canibus, inquit Dominus, nec proiciatis margaritas vestras ante porcos:) nē alioquē & eorū errorē, & condemnationem, no- bis cōtrahamus. Nā si omninò hoc affert istud sacramentū, vt & Christo, & alijs vniamur, nō est dubiū quin omnibus, qui nobiscum illud percipiūt, animo ac vo- luntate copulemur. Ex voluntate quippē cōiunctio hæc existit, non autem citra ani- mi nostri sententiam. Omnes enim, vt Apostoli verbis vtar, vnum corpus sumus, quoniam ex vno pane participamus. Figura porrò rerum futurarum idcirco di- cuntur, non quòd non verè corpus ac sanguis Christi sunt, sed quòd nunc quidem diuinitatis Christi per ea participes efficiamur, tunc autem intellectuali modo, ac per solum ad spectum.

**SERMO DIVI EPHRÆM VIRI SANCTISSIMI
ET ILLUMINATISSIMI, ECCLESIAE EDISSENÆ
Diaconi, de Passione Domini Saluatoris, Ambrosio Camaldul-
lensi interprete.**

Martij 25.

Pro pecca-
toribus tra-
ditus est Do-
minus.

I OQVI timeo, & narrationem plenam horro- ris lingue officio aggredi. Est enim reuerà metus ingens de passione Domini Saluatoris verba facere, & tentare tanta rei indi- gnitatem explicare. Hodie nanque Dominus noster tradi- tus est in manus peccatorum. Sed cuius rei gratia est tradi- tus sanctus, innocens, caelestis Dominus, ac sine peccato? Qui nihil peccauerat, hodie traditus est. Venite, fratres, dis- camus quare traditus sit Christus Saluator noster. Propter nos impios Dominus traditur, vt liberet à morte proprios non obtupescat: Peccantibus seruis Dominus traditur, vt liberet à morte proprios seruos, qui antè peccauerant. Perditiōnis ac tenebrarū filij in tenebris exierunt cum comprehendere, qui in istu oculi poterat oēs exurere. Vidit illorum audaciam Do- minus & vesanā iracundiam, seq; ipsum cum omni mansuetudine sponte sua im- piorum tradidit manibus. Vinxerunt perditimaculatam Dām, illuferuntque ei, qui alligauerat fortem insolubilibus nexibus, nosq; à peccatorum nostrorū vincu- lis soluerat. Texerūt & coronam spinarū, quas pro fructu tulerat vinea Iudæorū. Illusc.

SURIUS

q̄ber
10ber
RVIII
5